

Nederlandse organisatie voor
internationale samenwerking
in het hoger onderwijs

Landen-
module

nuffic

Rusland

Waardering van buitenlandse
getuigschriften in Nederland

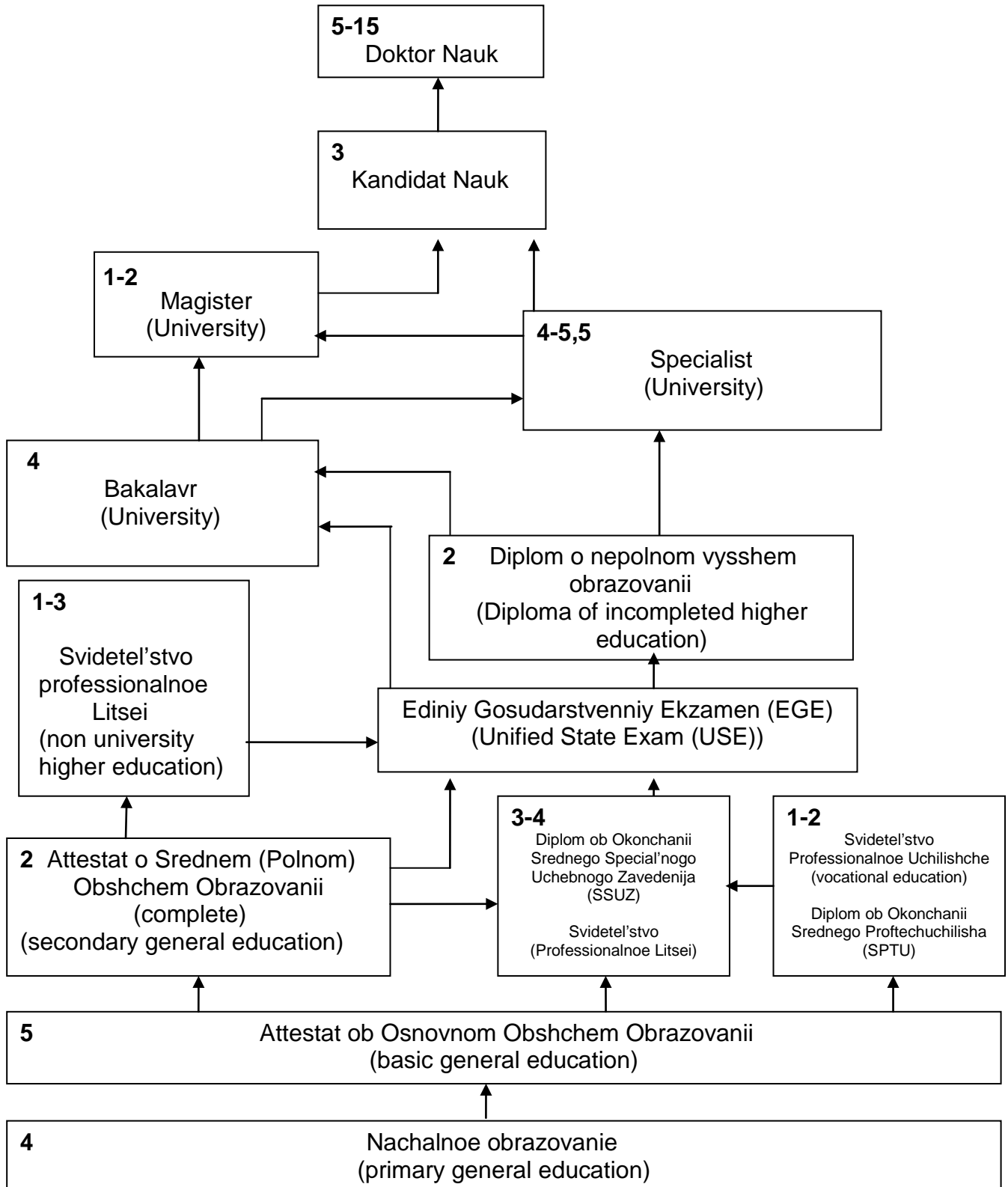
2010

Informatie over de structuur van het onderwijsstelsel van Russische Federatie en de waardering van getuigschriften uit Russische Federatie met het oog op toelating tot en inpassing in opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs.

Afdeling Onderwijsvergelijking
2010 Nuffic, Den Haag

Onderwijssysteem Russische Federatie

-Klik op de kleine kaders voor een voorbeeld van het diploma-

Waarderingstabel

Buitenlands diploma	Nederlandse waardering
<i>Attestat ob Osnovnom Obshchem Obrazovanii</i>	3 jaar algemeen voortgezet onderwijs
<u>Attestat o Srednem (Polnom) Obshchem Obrazovanii</u>	ten minste havo-diploma
<i>Diplom ob Okonchanii Srednego Proftechuchilisha (SPTU)</i>	havo-diploma voor het algemeen vormende deel en mbo-diploma (kwalificatieniveau 1 of 2) voor het beroepsgerichte deel
<i>Diplom ob Okonchanii Srednego Special'nogo Uchebnogo Zavedenija (SSUZ)</i>	ten minste een havo-diploma voor het algemeen vormende deel en mbo-diploma (kwalificatieniveau 3 of 4) voor het beroepsgerichte deel
<i>Mladshii inzener</i>	ten minste een mbo-diploma (kwalificatieniveau 4)
<i>Svidetel'stvo (Professionalnoe Uchilishche)</i>	mbo-diploma (kwalificatieniveau 1 of 2)
<i>Svidetel'stvo (Professionalnoe Litsei)</i>	mbo-diploma (kwalificatieniveau 3 of 4)
<u>Specialist-opleiding</u> (4 jaar)	graad van bachelor in het hbo of 2 jaar wo
<u>Specialist-opleiding</u> (5 jaar)	graad van master in het hbo of graad van bachelor in het wo
<u>Specialist-opleiding</u> (5½ jaar)	ongeveer de graad van master in het wo
<i>Diplom o nepolnom vysshem obrazovanii</i>	2 jaar hbo of ten hoogste 1 jaar wo
<u>Bakalavr-diploma</u>	graad van bachelor in het hbo of ongeveer graad van bachelor in het wo
<u>Magistr-diploma</u>	graad van master in het wo

NB

- het betreft hier een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend.
- de uitspraken over buitenlandse opleidingen op vmbo- en mbo-niveau worden afgegeven door Colo, de samenwerkende kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven.

Inleiding

De Russische Federatie is sinds het uiteenvallen van de Sovjet Unie in 1991 een onafhankelijk land. Tot de Sovjet-Unie (USSR) behoorden vijftien republieken, te weten Armenië, Azerbeidzjan, de Baltische staten Estland, Letland, Litouwen, Georgië, Kazachstan, Kirgyzstan, Moldavië, Oekraïne, Oezbekistan, Rusland, Tadzjikistan, Turkmenistan en Wit-Rusland. Deze beschrijving heeft primair betrekking op de situatie in de Russische Federatie (Rusland).

Rusland heeft de afgelopen decennia een roerige politieke en economische periode achter de rug. Uiteraard heeft dit soort ontwikkelingen ook zijn weerslag op het onderwijs. Er was aanvankelijk sprake van '*brain drain*', omdat de beste wetenschappers emplooi vonden aan West-Europese en Amerikaanse universiteiten en onderzoeksinstituten. Deze ontwikkeling heeft zich recent gestabiliseerd. Tegelijkertijd is er meer openheid en ruimte voor particulier initiatief in het algemeen; dit geldt ook voor het (hoger) onderwijs.

Sinds 1992 is de Russische Staatswet op het Onderwijs van kracht, waarin veranderingen werden aangekondigd in het tot dan toe zo centralistisch georganiseerde en uniforme onderwijssysteem: diversificatie en decentralisatie, de oprichting van nieuwe onderwijsinstellingen, waaronder privé-instellingen, veranderingen in de curricula en de introductie van een parallel academisch gradensysteem. In 2004 is het Ministerie van Onderwijs en Wetenschap gereorganiseerd. Dit ministerie is verantwoordelijk voor beleid op het gebied van onderwijs, onderzoek, technologie en innovatie.

De erkende hoger onderwijsinstellingen staan onder supervisie van een Academische Raad waarin universiteitsbestuurders zitting hebben. Het directe bestuur van een hoger onderwijsinstelling valt onder de verantwoordelijkheid van de rector. Bij privé-instellingen valt de supervisie onder de verantwoordelijkheid van de eigenaren/oprichters. In de praktijk wordt veelal een Raad van Toezicht benoemd.

In 2008 zijn Federale Universiteiten geïntroduceerd. Deze universiteiten zijn ontstaan door een fusie van bestaande staatsinstellingen. De federale universiteiten hebben een speciale bevoorrechte status op het gebied van onderzoeksfaciliteiten en innovatie. Daarnaast hebben in 2009 in totaal 12 universiteiten de status van Nationale Onderzoeksuniversiteit verworven. Deze instellingen zijn zeer competitief en leggen zich naast contractonderzoek ook toe op onderzoek en ontwikkeling.

De voertaal in het onderwijs is over het algemeen het Russisch. De leerplicht duurt 9 jaar: 4 jaar lager onderwijs, (leeftijd 7-11 jarigen) en de 5 jaar van de eerste fase van het voortgezet onderwijs (leeftijd 11-16 jarigen).

Het academisch jaar loopt van 1 september tot eind juni.

Basis en voortgezet onderwijs

Algemeen voortgezet onderwijs duurt 34 weken per jaar. Een schoolweek bestaat uit 27-38 lessen. Het schooljaar vangt aan op 1 september en loopt tot het begin van juni. Het basiscurriculum voor voortgezet onderwijs wordt bepaald door de staat. Het basiscurriculum bevat verder een aantal verplichte vakgebieden op het gebied van exacte vakken, sociale vakken en humaniora. In de praktijk mag iedere middelbare school zijn eigen curriculum vaststellen, op voorwaarde dat het binnen de bandbreedte van het basiscurriculum valt.

De eerste fase van het voortgezet onderwijs volgt na 4 jaar lager onderwijs en kent een nominale duur van 5 jaar, waarmee de leerplichtige periode eindigt. Deze wordt afgesloten met een examen, waarna het *Attestat ob osnovnom obshchem obrazovani* (Getuigschrift van het lager algemeen onderwijs)/*Svidetel'stvo ob okonchani nepol'nogo obshchego srednego obrazovaniya* (bewijs van voltooiing van het onvolledige middelbare onderwijs) wordt verleend.

Het niveau van het *Attestat ob osnovnom obshchem obrazovani*/*Svidetel'stvo ob okonchani nepol'nogo obshchego srednego obrazovaniya* is vergelijkbaar met dat van 3 jaar algemeen voortgezet onderwijs.

De tweede fase van het voortgezet onderwijs duurt ten hoogste 2 jaar. Het aantal examenvakken is ten minste 5, inclusief 2 schriftelijke verplichte examens (Russisch en wiskunde) en 3 keuzevakken. Het afsluitend diploma van het voortgezet onderwijs bevat een cijferlijst met alle door de scholier gevolgde vakken en behaalde resultaten. Het aantal vakken varieert van 17-20. De jaarlijkse eindexamens worden zowel schriftelijk (65%) als mondeling (35%) afgenomen. Deze tweede fase wordt afgesloten met het *Attestat o Srednem (polnom) obshchem obrazovani* (Getuigschrift van het volledige middelbare algemene onderwijs). Dit getuigschrift geeft recht op deelname aan de toelatingsexamens voor het hoger onderwijs.

Het niveau van het *Attestat o Srednem (polnom) obshchem obrazovani* is vergelijkbaar met dat van ten minste een havo-diploma.

Middelbaar beroepsonderwijs

Tot 1992 kwamen twee typen beroepsonderwijs voor. Het SPTU (*Srednee Professional'noe Tekhnicheskoe Uchilishche*) duurde 3 jaar na 9 jaar lager en voortgezet onderwijs. Het getuigschrift *Diplom ob Okonchanii Srednego Proftechuchilisha* gaf naast toegang tot de beroepsuitoefening tevens toegang tot de toelatingsexamens van het hoger onderwijs.

Het niveau van het *Diplom ob Okonchanii Srednego Proftechuchilisha* is vergelijkbaar met dat van een havo-diploma voor het algemeen vormende deel en dat van een mbo-diploma op kwalificatieniveau 1 of 2 voor het beroepsgerichte deel, afhankelijk van de richting.

Het SSUZ (*Srednee Specialnoe Uchebnoe Zavedenie*) werd bij technische en economische beroepen gegeven aan een *Tekhnikum* en voor overige beroepen aan een *Uchilishche*. De duur bedroeg 3-4 jaar na 9 jaar lager en voortgezet onderwijs. De opleiding wordt afgesloten met het getuigschrift *Diplom ob Okonchanii Srednego Special'nogo Uchebnogo Zavedeniya*.

Het niveau van het *Diplom ob Okonchanii Srednego Special'nogo Uchebnogo Zavedeniya* is vergelijkbaar met dat van ten minste een havo-diploma voor het algemeen vormende deel en met dat van een mbo-diploma op kwalificatieniveau 3 of 4 voor het beroepsgerichte deel, afhankelijk van opleidingsduur en richting.

In de jaren negentig zijn sommige SSUZ omgevormd tot postsecundaire Colleges (*Kolledzh*) die opleidingen verzorgen met de kwalificatie van 'junior engineer' (*mladshii inzener*). Deze kwalificatie geeft recht op beroepsuitoefening (in kaderfuncties) en een verkorte aansluiting op hoger onderwijs in overeenkomstige richtingen.

Het niveau van het diploma *mladshii inzener* is vergelijkbaar met dat van ten minste een mbo-diploma op kwalificatieniveau 4.

Sinds 2000 wordt het middelbaar beroepsonderwijs (*nachalnoe professionalnoe obrazovanie*) aan twee typen scholen gegeven.

De professionele scholen (*Professionalnoe Uchilishche*) kennen een opleidingsduur van 1-2 jaar. Het afsluitend getuigschrift *Svidetel'stvo* (Certificaat) geeft recht op toegang tot de toelatingsexamens in het hoger onderwijs.

Het niveau van het beroepsgerichte deel van het *Svidetel'stvo* behaald aan *Professionalnoe Uchilishche* is vergelijkbaar met dat van een mbo-diploma op kwalificatieniveau 1 of 2.

De professionele lycea (*Professionalnye Litsei*) verzorgen opleidingen met een duur van 1-3 jaar waarvan het afsluitend getuigschrift *Svidetel'stvo* (Certificaat) eveneens toelating geeft tot de toelatingsexamens in het hoger onderwijs.

Het niveau van het beroepsgerichte deel van het *Svidetel'stvo* behaald aan *Professionalnye Litsei* is vergelijkbaar met dat van een mbo-diploma op kwalificatieniveau 3 of 4, afhankelijk van de richting.

Toelating tot hoger onderwijs

In het verleden vond toelating tot het hoger onderwijs plaats op grond van het *Attestat o Srednem (polnom) obshchem obrazovanii* en toelatingsexamens die per instelling afzonderlijk werden afgenomen. Deze toelatingsexamens waren doorgaans mondeling en werden vastgesteld door de instellingen. Hierdoor konden studenten zich voor een beperkt aantal instellingen inschrijven, aangezien ze bij iedere instelling een toelatingsexamen moesten afleggen.

In 2001 is het Uniforme Staatsexamen (USE) geïntroduceerd. Sinds 2009 is dit examen in de gehele Russische Federatie verplicht gesteld. Dit staatsexamen bevat een verplicht aantal centrale schriftelijke eindexamens. Ofschoon studenten in principe uitsluitend op basis van het USE toelaatbaar zouden zijn tot iedere hoger onderwijsinstelling, mogen sommige instellingen nog steeds zelf aanvullende toelatingseisen opleggen. De als zeer vooraanstaand geldende Staatsuniversiteit van Moskou is hier een voorbeeld van.

Hoger onderwijs

Het hoger onderwijs wordt gegeven aan universiteiten, academies en instituten. Aan alle instellingen worden zowel beroepsgerichte als academische programma's verzorgd. Volgens de wet op hoger onderwijs moeten universiteiten zowel academisch als hoger beroepsgericht onderwijs en onderzoek aanbieden op het gebied van natuurwetenschappen, sociale vakken en humaniora. Universiteiten zouden vooraanstaande onderzoekscentra moeten zijn.

Instituten, waarvan er honderden zijn in Rusland, verzorgen gewoonlijk opleidingen voor beroepen in de agrarische, medische, farmaceutische, pedagogische en technische sector. Veel voormalige instituten op het gebied van techniek, medische beroepen, landbouw en lerarenopleidingen hebben in de jaren 90 de status van universiteit verworven. Er wordt echter een niet-officieel onderscheid gemaakt tussen deze 'nieuwe' universiteiten en de oude 'klassieke' instellingen. Instituten kunnen als onafhankelijke instellingen opereren. Soms maken ze deel uit van een universiteit of een academie.

Academies zijn vaak gespecialiseerd in één vakgebied, zoals muziek of beeldende kunst.

De verdeling binnen de Russische hoger onderwijsinstellingen is als volgt: 50% bestaat uit universiteiten. Academies en instituten bestaan ieder voor ongeveer 25% uit het aanbod van instellingen voor hoger onderwijs.

Sinds enkele jaren werkt het Russische Ministerie van Onderwijs aan de oprichting en aanwijzing van zogenaamde Federale Universiteiten. Deze nieuwe universiteiten hebben een bevoorrechte status op het gebied van onderzoeksfaciliteiten en academische staf. In 2006 zijn de eerste 2 federale universiteiten opgericht door middel van een fusie van bestaande staatsinstellingen. Dit zijn de Siberische Federale Universiteit in Krasnoyarsk en de Zuidelijke Federale Universiteit in Rostov-aan-de-Don. In 2009 zijn daar 5 nieuwe federale universiteiten bijgekomen. Deze universiteiten verzorgen zowel bachelor- als master-opleidingen in samenwerking met de industrie en andere bestaande onderzoekscentra. Daarnaast is internationale academische samenwerking en onderzoek een ander prioriteitsgebied van deze instellingen.

Daarnaast hebben 12 universiteiten de status van Nationale Onderzoeksuniversiteit verworven. Deze instellingen ontvangen extra financiële middelen van het Ministerie van Onderwijs. Deze middelen worden ingezet voor de aanschaf van onderzoeksapparatuur, stafontwikkeling van het universiteitspersoneel, trainingsprogramma's, het verder uitbouwen en aanleggen informatiebronnen, en modernisering van kwaliteitsmanagement in het onderwijs en onderzoek.

In principe geldt de status van nationale onderzoeksuniversiteit voor een periode van 10 jaar. Deze instellingen mogen volledig zelf de curricula van hun opleidingen vaststellen.

Rusland heeft momenteel meer dan 700 staatsinstellingen voor hoger onderwijs. Daarnaast zijn er honderden privé-instellingen die vooral opleidingen als rechten, management en financiën verzorgen.

Universitair en hoger beroepsgericht onderwijs

Het universitair curriculum omvat gewoonlijk 36 weken per jaar. De studielast bedraagt maximaal 55 uur per week. Gemiddeld volgt men 27 uur colleges per week. Het academisch jaar loopt van september tot juni en bestaat uit twee semesters van elk 5 maanden.

Specialist

De universitaire *Specialist*-opleidingen variëren in duur van 4-5½ jaar. Aan het diploma is een beroepskwalificatie verbonden. Dit diploma kan in alle studierichtingen worden behaald. Op het diploma wordt altijd het specialisme vermeld. Bij het diploma behoort een vakkenoverzicht met studieresultaten. Soms maakt een scriptie deel uit van de opleiding. De *Specialist*-opleidingen kennen ruim 400 tamelijk ver doorgevoerde specialismen.

Het niveau van de 4-jarige *Specialist*-opleiding is vergelijkbaar met dat van een bachelorgraad in het hoger beroepsonderwijs of met 2 jaar wetenschappelijk onderwijs in de overeenkomstige studierichting, afhankelijk van richting en inhoud.

Het niveau van de 5-jarige *Specialist*-opleiding is vergelijkbaar met dat van een mastergraad in het hoger beroepsonderwijs of met een bachelorgraad in het wetenschappelijk onderwijs.

Het niveau van de *Specialist*-opleiding met een nominale duur van 5½ jaar is ongeveer vergelijkbaar met dat van een mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs.

Diplom o nepolnom vysshem obrazovanii

Het diploma *Diplom o nepolnom vysshem obrazovanii* heeft een duur van ten minste 2 jaar en is een tussenkwalificatie, waarmee men eventueel de arbeidsmarkt kan betreden.

Het niveau van het *Diplom o nepolnom vysshem obrazovanii* is vergelijkbaar met 2 jaar hoger beroepsonderwijs of met ten hoogste 1 jaar wetenschappelijk onderwijs.

Bakalavr

Naast de *Specialist*-opleidingen is in 1992 in Rusland het systeem van Bachelor/*bakalavr* en Master/*magistr*-opleidingen geïntroduceerd. Het *Bakalavr*-diploma met een nominale duur van 4 jaar kan in principe in alle studierichtingen worden gevolgd, met uitzondering van geneeskunde. De eerste jaren van deze opleidingen zijn breed van opzet, waarbij aandacht wordt besteed aan vakken als sociale wetenschappen, economie, geschiedenis, een vreemde taal en natuurwetenschappen. Soms maakt een kleine scriptie (niet verplicht) of een project deel uit van de opleiding. Hierna wordt een staatsdiploma uitgereikt met een bijlage, waarop alle vakken, uren, cijfers, practica en de cijfers voor het afsluitend examen en de scriptie of het project vermeld staan. Dit diploma geeft zowel toegang tot de arbeidsmarkt als tot de aansluitende onderzoeksgerichte *Magistr*-opleiding.

Het niveau van het *Bakalavr*-diploma is vergelijkbaar met dat van een bachelorgraad in het hoger beroepsonderwijs of ongeveer vergelijkbaar met dat van een bachelorgraad in het wetenschappelijk onderwijs, afhankelijk van de studierichting en de inhoud.

Magistr

Het *Magistr*-programma bouwt voort op het niveau van een voltooide *Bakalavr*-opleiding en heeft een nominale duur van 1-2 jaar. Het kan ook gevolgd worden na voltooiing van de *Specialist*-opleiding. De *Magistr*-opleidingen zijn vooral onderzoeksgericht van karakter. De opleiding wordt afgesloten met een staatsexamen en de verdediging van een scriptie. Het afsluitend diploma bevat een bijlage, de *Prilozhenie k diplomu* of *Archivnaia spravka*, waarop alle vakken, uren, cijfers, practica en de cijfers voor het afsluitend examen en de scriptie of het project vermeld staan en geeft toelating tot de toelatingsexamens van de promotie. Het *Magistr*-diploma wordt in de praktijk zelden uitgereikt en in slechts een beperkt aantal vakgebieden. Ofschoon de nominale duur een jaar langer is, geeft het dezelfde rechten als de *Specialist*-opleiding. De opleiding is echter meer onderzoeksgericht.

Het niveau van het <i>Magistr</i> -diploma is vergelijkbaar met dat van een mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs in overeenkomstige studierichting.
--

Kandidat Nauk

Rusland kent twee promoties: de *Kandidat Nauk*, letterlijk: Kandidaat in de Wetenschappen en *Doktor Nauk*, de Doctor in de Wetenschappen.

Voor toelating tot de *Kandidat Nauk*-opleiding is een *Specialist*- of *Magistr*-diploma vereist. Het programma, de *aspirantura* omvat colleges, seminars en onderzoek en duurt 3 jaar. Het wordt voltooid met de verdediging van een proefschrift. Van het proefschrift moet een verplichte uitgebreide samenvatting, het *Avtoreferat*, worden gemaakt. Indien het proefschrift als voldoende wordt beschouwd door de dissertatieraad, wordt het *Kandidat Nauk*-diploma uitgereikt met de titel specialist-onderzoeker, *spetsialist-issledovatel*.

Doktor Nauk

De *Doktor Nauk* is de hoogste academische titel. De toelating is zeer selectief en zeer beperkt.

De Academische Raad van de instelling beslist over de toekenning. De dissertatie moet een geavanceerd werk zijn, waarin een fundamenteel wetenschappelijk probleem wordt opgelost. Het opleidingsprogramma bestaat uitsluitend uit onderzoek. Het *Doktor Nauk* is vereist om tot hoogleraar te worden benoemd. Bij een kwalitatief excellent onderzoek en dito proefschrift kan een *Doktor Nauk*-diploma direct na een *Kandidat Nauk* worden toegekend. Van deze kwalificatie bestaat in ons land geen tegenhanger.

Beoordelingssystemen

Binnen het Russische onderwijs wordt een beoordelingsschaal van 5-2 gehanteerd:

In cijfers	In woorden	Omschrijving	Betekenis
5	<i>otlichno</i>	<i>pyat</i>	uitmuntend
4	<i>khorosho</i>	<i>tsjetyri</i>	Goed
3	<i>udovletvoritel'no</i>	<i>trie</i>	voldoende
2	<i>neudovletvoritel'no</i> (ook wel: <i>plokho</i>)	<i>dwa</i>	onvoldoende

Bolognaproces

Sinds september 2003 is Rusland toegetreden als lid van de *European Higher Education Area*, het gemeenschappelijk stelsel voor hoger onderwijs waarvoor met de Bolognaverklaring in 1999 de grondslag werd gelegd. Het ministerie van Onderwijs heeft bepaald dat uiterlijk in 2010 het Russisch onderwijssysteem volledig *Bologna-proof* moet zijn. Informatie over de huidige stand van zaken is te vinden op de officiële website van de *European Higher Education Area*: www.ehea.info/country-details.aspx?countryId=39.

Kwaliteitszorg en accreditatie

In Rusland bestaat geen officiële *ranking* van instellingen. Accreditatie van staats- en privé-instellingen geschiedt door de Federale Dienst van Toezicht in het Onderwijs en Wetenschappen.

Internationale Verdragen

Rusland heeft de Lissabon Conventie in 2000 ondertekend en geratificeerd.

Adressen

www.russianenic.ru/

Deze tweetalige (Russisch en Engels) website van de Russische ENIC bevat een overzicht van Russische erkende hoger onderwijsinstellingen. Voorts bevat de website onder andere informatie over het Russische onderwijssysteem, voorbeelddiploma's van zowel het voortgezet als het hoger onderwijs en de Russische wet op het hoger onderwijs.

www.colo.nl

Website van Colo, de samenwerkende kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven.

Diploma Supplement

Sinds 2009 zijn 39 universiteiten betrokken bij een pilot project met betrekking tot de invoering van het Diploma Supplement.

Ofschoon het Diploma Supplement niet is ingevoerd in de Rusland, volgt de bij het diploma behorende cijferlijst in grote lijnen het stramien van het Diploma Supplement en bevat informatie omtrent opbouw van de opleiding en urenbelasting.

Samenstelling dossier/authenticiteit

Russische hoger onderwijsdiploma's van staatsinstellingen kennen een unifrome opmaak. Ze zijn hlawe boekjes (13 x 20 cm) met een harde kaft; de kleuren zijn oker met turquoise. Bij kopiëring schemert de tweekoppige (tsaristische) adelaar door; bovendien worden tekstbalken zichtbaar waaruit blijkt dat het om een kopie gaat. De bij het diploma behorende cijferlijst volgt het stramien van het Diploma Supplement en bevat veel informatie omtrent opbouw van de opleiding en urenbelasting. Ook in de huidige lay-out zijn gegevens omtrent de diplomahouder en de gevolgde opleiding met de hand ingevuld, net als de datum en de plaats van afgifte.

Indien de diplomahouder *cum laude* is afgestudeerd, is dat onder de titel *Diplom* met drukletters (*with honours/s otličiem*) vermeld.

Het diploma is altijd ondertekend door de rector en voorzitter van de staatsexamencommissie. Op de linkerpagina van het diploma staat het registratienummer, alsmede de garantie dat het een door de staat erkend diploma van het hoger onderwijs betreft.

Tot circa 1993 gold voor etnische Russen en andere ingezetenen van de voormalige Sovjet-Unie dat dankzij het centralistische systeem alle Russische diploma's van het hoger onderwijs een vaste opmaak en indeling hebben. Diploma's oude stijl (tot omstreeks 1993) zijn vervaardigd in kleine blauwe boekjes (11 x 15 cm) met een harde kaft. De gegevens omtrent de diplomahouder en de gevolgde opleiding zijn met de hand ingevuld, net als de datum en de plaats van afgifte. Indien de diplomahouder *cum laude* is afgestudeerd, is het diploma vervaardigd in een rood boekje.

Het diploma is altijd ondertekend door de rector en de secretaris (decaan) van de instelling. Links onderaan het diploma staat het rondstempel van de instelling. Het staatssymbool van de voormalige Sovjet-Unie siert ook de voorkant van het diploma. Bij ieder diploma behoort in principe een cijferlijst die hetzelfde nummer heeft als het diploma.

Diploma's van niet-etnische Russen

Diploma's die tot circa 1993 zijn uitgereikt aan niet-etnische Russen kenmerken zich door een vaste opmaak en indeling. Deze diploma's zijn vervaardigd in blauwe boekjes (13 x 20 cm) met een harde kaft. De gegevens omtrent de diplomahouder en de gevolgde opleiding zijn met de hand ingevuld, net als de datum en de plaats van afgifte. Deze diploma's onderscheiden zich verder van die voor ingezetenen van Rusland door hun tweetaligheid. De linkerpagina is gesteld in het Russisch. De rechterpagina is een vertaling in het Engels, Frans of Spaans. Indien de diplomahouder *cum laude* is afgestudeerd, is dat onder de titel *Diplom* met drukletters vermeld.

Het diploma is altijd ondertekend door de rector en de secretaris (decaan) van de instelling. Links onderaan het diploma staat het rondstempel van de instelling. Links onderaan de linkerpagina is een pasfoto van de diplomahouder bevestigd met daar overheen het stempel van de instelling waaraan de opleiding is gevolgd. Deze diploma's bevatten bovendien nog twee extra pagina's voor legalisatiestempels. Bij ieder diploma behoort in principe een cijferlijst die hetzelfde nummer heeft als het diploma.

Raadplegen registers

Met zowel het Russisch ministerie van onderwijs als met de collega's van de Russische ENIC wordt door de Nuffic veel en intensief contact onderhouden. Het is in principe mogelijk om voor *iedere* hoger onderwijsopleiding navraag te doen bij de bevoegde Russische autoriteiten.

Samenstelling dossier

Minimale dossiereisen: ieder dossier afkomstig uit Rusland dient te bestaan uit een gewaarmerkte kopie van het Russisch originele diploma en een gewaarmerkte vertaling. Hetzelfde geldt voor de cijferlijst, die standaard bij ieder diploma wordt uitgereikt.

Lijst hoger onderwijsinstellingen

www.russianenic.ru/

Website van de Russische ENIC met onder meer een overzicht van Russische erkende hoger onderwijsinstellingen.

Attestat ob Osnovnom Obshchem Obrazovanii – basic general education

АТТЕСТАТ
об основном общем образовании
С ОТЛИЧИЕМ

Настоящий аттестат выдан .....
(фамилия, имя, отчество)
родивше ..... в 19 ..... году, в том, что он
обучал ..... в .....
(полное наименование образовательного учреждения и место его нахождения)

получил ..... основное общее образование
и обнаружил ..... следующие знания:

по русскому языку .....
по русской литературе .....
по алгебре .....
по геометрии .....
по истории .....
по географии .....
по физике .....
по химии .....
по биологии .....

по иностранному языку
(.....)
по трудовому обучению .....
по черчению .....
по изобразительному искусству .....
по музыке .....
по физической культуре .....

Кроме того, успешно выполнил ..... программу
по факультативным курсам .....

..... 19 ..... года

..... м. п. .....
Директор
Заместитель директора
по учебно-воспитательной
работе
Учитель:

АО № 0000000

О Б Р А З Е Ц

Attestat o Srednem (Polnom) Obshchem Obrazovanii - uitgereikt voor 1991

АТТЕСТАТ
о среднем (полном) общем образовании

Настоящий аттестат выдан .....

родивше ..... в ..... 19 ..... года,
в том, что он ..... в 19 ..... году окончил .....

Директор
Заместитель директора
по учебно-воспитательной работе
Классный руководитель
Учитель:

Выдан в ..... 19 ..... г.
Населенный пункт .....

М. П.

А № 000000

Attestat o Srednem (Polnom) Obshchem Obrazovanii - uitgereikt na 1991

АТТЕСТАТ
о среднем (полном) общем образовании

Настоящий аттестат выдан .....

родивше ..... в .....

..... 19..... года,

в том, что он ..... в 19..... году окончил .....

.....

.....

Директор
Заместитель директора
по учебно-воспитательной работе
Классный руководитель
Учитель.

Выдан с ..... в ..... 19..... г.

Населенный пункт .....

м. п. ....

А № 0000000

Attestat o Srednem (Polnom) Obshchem Obrazovanii - verleend na 2007

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ

АТТЕСТАТ
о среднем (полном) общем образовании
00 AA 0000000

Выдан _____
(Фамилия, имя, отчество)

в 20 _____ году _____
(последнее образование)

образовательного учреждения
в _____ (наименование)

Дата выдачи « _____ » _____ 20 _____ года.

Директор _____ (подпись) (И. Ф. О.)

М. П.

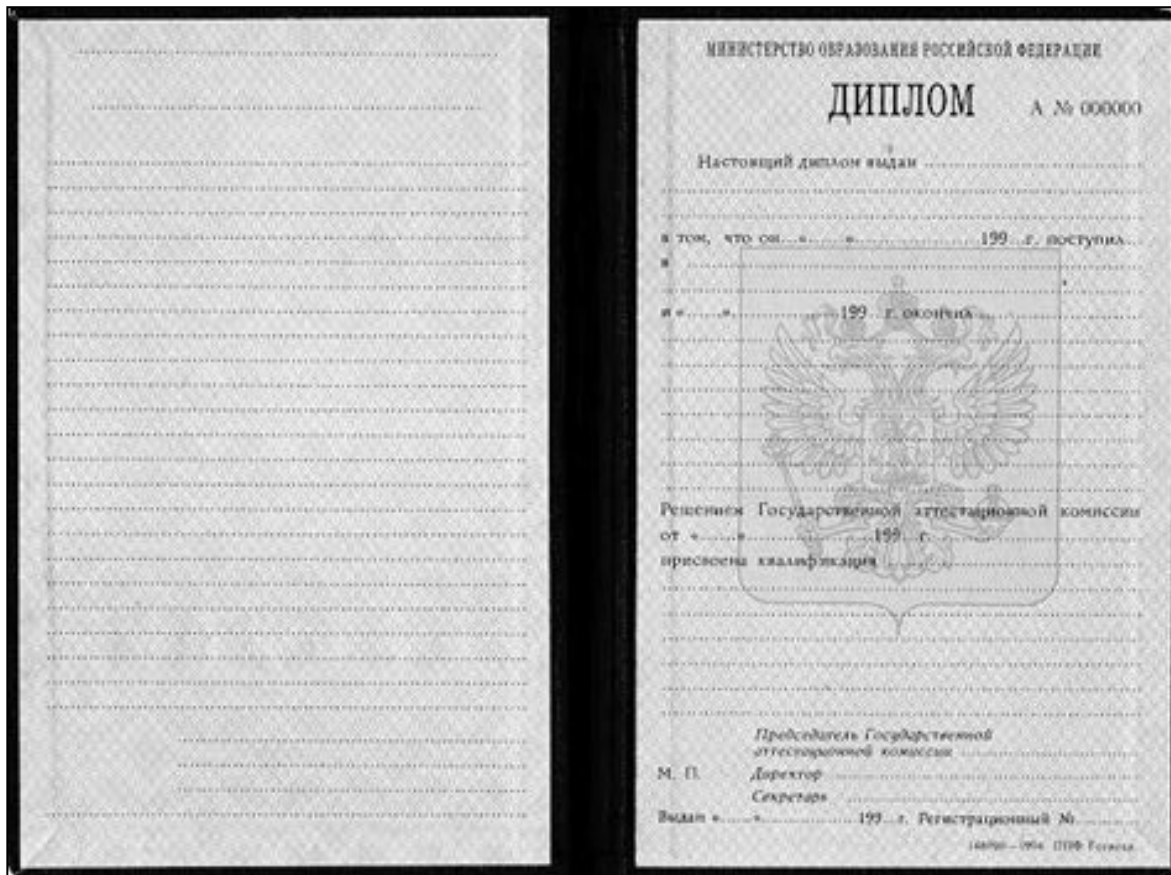
Генери: 02/06 Москва, 1007-05

Diplom o Srednem Professionalnom Obrazovanii (Technikum) - verleend tot 1994

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

Diplom ob Okonchanii Srednego Proftechuchilisha

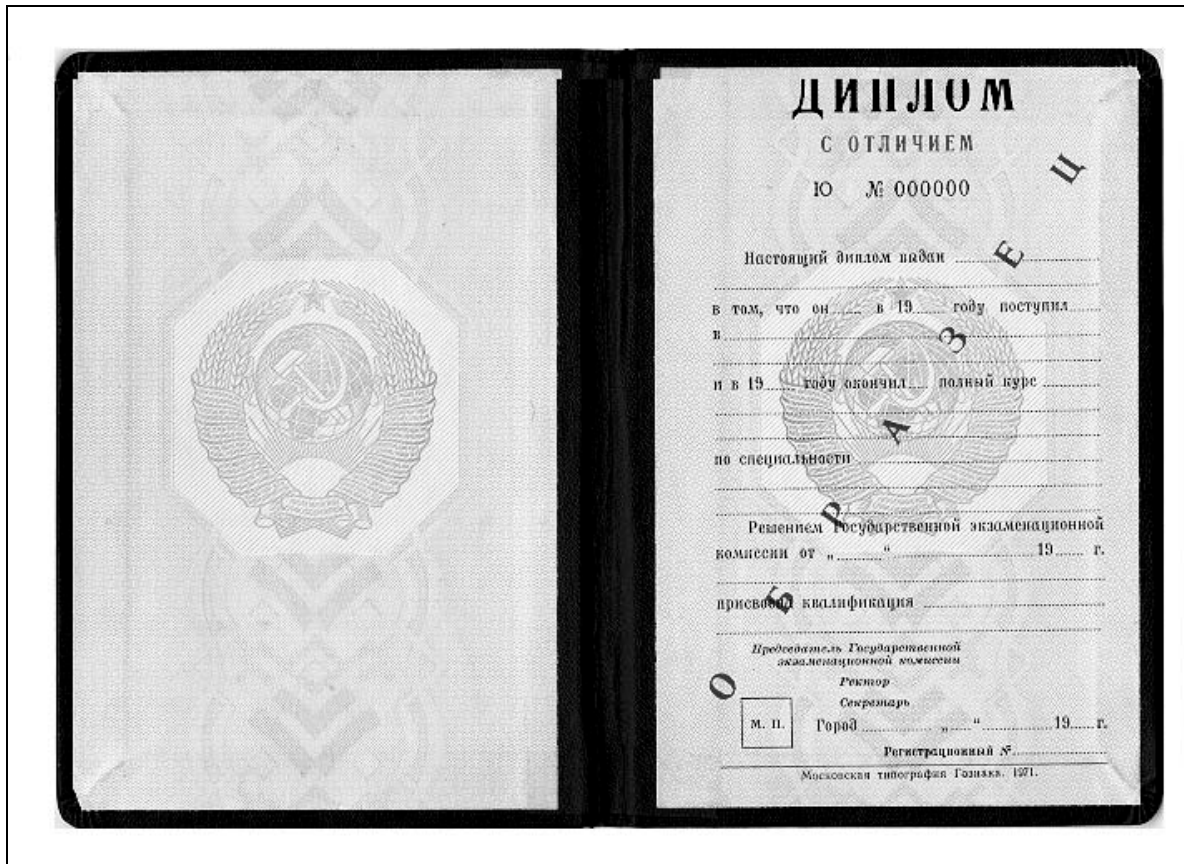
Diplom o Srednem Professionalnom Obrazovanii - Technikum, Uchilishe, Kollege

Prilozhenie k Diplomu Technikum, Uchilishhe, Kollege - bijlage bij het diploma

<p>Фамилия, имя, отчество: _____</p>	<p>РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ</p> 																								
<p>Дата рождения: _____</p>	<p>П. Редетинского Московский государственный техникум</p>																								
<p>Дипломант в порядке получения уровня образования и повышения квалификации, это подтверждает Дипломатом в среднем (высшем) общем образовании, специальном среднем образовательном учебном заведении «Специальность Классическая речевая Московский область»</p>	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ К ДИПЛОМУ</p>																								
<p>Вступительные испытания: освоены</p>	<p>№ _____</p>																								
<p>Поступил(а) в 1997 году в Московский государственный техникум</p>	<p>(дата приема в школу)</p>																								
<p>Завершил(а) обучение в 2000 году в Московском государственном техникуме</p>	<p>_____ года</p>																								
<p>Нормативный срок обучения по учебной форме: 2 года 6 месяцев</p>	<p>(дата выпуска)</p>																								
<p>Специальность: 0802 Гуманитарная (языковая) школа с русским историко-культурным направлением</p>	<p>Решение Государственного аттестационного комитета</p>																								
<p>Специализация: _____</p>	<p>от 27 апреля 2000 года</p>																								
<p>Курсовые проекты (работы):</p>	<p>присвоены классификация</p>																								
<table border="0"> <tr> <td>1. Статьи буржуазии и верные дела</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>2. Структурная оптика и оптоэлектроника</td> <td>хорошо</td> </tr> <tr> <td>3. Лекции по организации историко-культурных работ</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>4. Методика русского и русского МЭМ</td> <td>хорошо</td> </tr> </table>	1. Статьи буржуазии и верные дела	отлично	2. Структурная оптика и оптоэлектроника	хорошо	3. Лекции по организации историко-культурных работ	отлично	4. Методика русского и русского МЭМ	хорошо	<p>ТЕХНИК по специальности Гуманитарная школа, школа с русским историко-культурным направлением</p>																
1. Статьи буржуазии и верные дела	отлично																								
2. Структурная оптика и оптоэлектроника	хорошо																								
3. Лекции по организации историко-культурных работ	отлично																								
4. Методика русского и русского МЭМ	хорошо																								
<p>Присвоены:</p>	<p>Диплом Дипломант имеет право на профессиональную деятельность в специальностях и рабочих образований и квалификациях</p>																								
<table border="0"> <tr> <td>1.1. Диалогическая коммуникация коммуникативная</td> <td>2 балла</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>1.2. Гуманитарная</td> <td>2 балла</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>1.3. Русско-буржуазия</td> <td>2 балла</td> <td>хорошо</td> </tr> <tr> <td>1.4. Для подготовки рабочих профессий</td> <td>4 балла</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>1.5. Гуманитарная</td> <td>2 балла</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>1.6. Диалогическая коммуникация</td> <td>4 балла</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>2.1. Гуманитарная</td> <td>4 балла</td> <td>отлично</td> </tr> <tr> <td>2.2. Профессиональная</td> <td>2 балла</td> <td>отлично</td> </tr> </table>	1.1. Диалогическая коммуникация коммуникативная	2 балла	отлично	1.2. Гуманитарная	2 балла	отлично	1.3. Русско-буржуазия	2 балла	хорошо	1.4. Для подготовки рабочих профессий	4 балла	отлично	1.5. Гуманитарная	2 балла	отлично	1.6. Диалогическая коммуникация	4 балла	отлично	2.1. Гуманитарная	4 балла	отлично	2.2. Профессиональная	2 балла	отлично	<p>Выполнение дипломного проекта (работы) по теме: «Гуманитарно-культурные работы на историко-культурном направлении «Специальность»</p>
1.1. Диалогическая коммуникация коммуникативная	2 балла	отлично																							
1.2. Гуманитарная	2 балла	отлично																							
1.3. Русско-буржуазия	2 балла	хорошо																							
1.4. Для подготовки рабочих профессий	4 балла	отлично																							
1.5. Гуманитарная	2 балла	отлично																							
1.6. Диалогическая коммуникация	4 балла	отлично																							
2.1. Гуманитарная	4 балла	отлично																							
2.2. Профессиональная	2 балла	отлично																							
<p>Выполнение дипломного проекта (работы) по теме: «Гуманитарно-культурные работы на историко-культурном направлении «Специальность»</p>	<p>Подпись Государственного аттестационного комитета</p> <p>Подпись _____</p> <p>Сторона _____</p>																								
<p>Результаты аттестации: хорошо</p>																									
<p>Исполнитель Государственный аттестационный комитет по специальности _____</p>	<p>№01 (форма 100)</p>																								
<p>Исполнитель государственные экзамены _____</p>																									
<p>Подпись на аттестации _____</p>																									

Specialist Diploma - uitgegeven door de USSR (cum laude)

Specialist Diploma voor buitenlanders - uitgereikt in de USSR

Specialist Diploma - uitgereikt door de Russische federatie, na 1994

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

Diplom Bakalavra

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

Diplom Magistr

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

Prilozhenie k Diplomu - bijlage bij universitair diploma

<p>Фамилия, имя, отчество</p> <p>_____</p>	<p>РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ</p>
<p>Дата рождения</p> <p>_____</p>	
<p>Предыдущий документ об образовании</p> <p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>Вступительные испытания Поступил(а) в</p> <p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>Завершил(а) обучение в</p> <p>_____</p>	<p>Ц</p>
<p>Нормативный период обучения по очной форме</p> <p>_____</p>	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ К ДИПЛОМУ</p>
<p>Направление/специальность</p> <p>_____</p>	<p>№ _____</p>
<p>Специализация</p> <p>_____</p>	<p>(региональный номер)</p>
<p>Курсовые работы:</p> <p>_____</p>	<p>_____ года (дата выдачи)</p>
<p>Практика:</p> <p>_____</p>	<p>Решением Государственной аттестационной комиссии</p>
<p>Итоговые государственные экзамены:</p> <p>_____</p>	<p>от _____ года присуждена</p>
<p>Выполнение и защита выпускной квалификационной работы</p> <p>_____</p>	<p>_____</p>
<p>Данный диплом дает право профессиональной деятельности в соответствии с уровнем образования и квалификацией.</p>	<p>Ректор _____</p>
<p>Продолжение см. на обороте</p>	<p>Декан _____</p>
<p>_____</p>	<p>Секретарь _____</p>
<p>_____</p>	<p>М. П.</p>
<p>Документ содержит количество листов:</p>	<p>Лист №1</p>

Diplom o Nepochnom Vysshem Obrazovanii – diploma of incompleting higher education

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

<h1>ДИПЛОМ О НЕПОЛНОМ ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ</h1>		ВН 0000000
НАСТОЯЩИЙ ДИПЛОМ ВЫДАН		 РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ
В ТОМ, ЧТО ОН/ОНА УСПЕШНО ЗАВЕРШИЛ(А) КУРС НЕПОЛНОГО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ		
Предшествующий документ об образовании		
Вступительные испытания		
Поступил(а) в		
Завершил(а) обучение в		
Нормативный период обучения по очной форме		Диплом выдан право профессиональной деятельности и продолжения высшего образования.
Направление/специальность		
Курсовые работы:		(регистрационный номер)
Практика:		(дата выдачи) ГОДА
Примечание см. на обороте		Подпись _____
		Датум _____
		Судармада _____
		М. П. _____

Diplom o Nepochnom Vysshem Obrazovanii – bijlage bij diploma

Фамилия, имя, отчество _____ Дата рождения _____ За время обучения сдал (а) зачеты, промежуточные и итоговые экзамены по следующим дисциплинам:		ПРИЛОЖЕНИЕ к ДИПЛОМУ	
Наименование дисциплины	Объем количество часов	Итоговая оценка	
		Ц	
<small>МФН Госжил. 12516</small>			

Diplom Kandidat Nauk

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

<p>ДИПЛОМ КАНДИДАТА НАУК</p> <p>КТ № 025397</p> <p>Москва 19 г.</p>	<p>Решением диссертационного совета</p> <p>от 19 г. №</p> <p>ПРИСУЖДЕНА УЧЕНАЯ СТЕПЕНЬ КАНДИДАТА</p> <p>Председатель диссертационного совета Ученый секретарь диссертационного совета</p>
<p>ДИПЛОМ КАНДИДАТА НАУК</p> <p>КТР № 000413</p> <p>Москва 19 г.</p>	<p>Решением</p> <p>от 19 г. №</p> <p>ПРИСУЖДЕНА УЧЕНАЯ СТЕПЕНЬ КАНДИДАТА</p> <p>Председатель Вашего аттестационного комитета Российской Федерации Главный ученый секретарь Вашего аттестационного комитета Российской Федерации</p>

Diplom Doktora Nauk - uitgereikt sinds 2006

- KLIK OP HET DIPLOMA OM WEER TERUG TE GAAN NAAR HET ONDERWIJSSYSTEEM -

Getuigschrift - Rusland

Attestat o Srednem (Polnom) Obshchem Obrazovanii/Attestat Zrelosti

---

- diploma algemeen vormend voortgezet onderwijs
  - biedt in eigen land toegang tot het gehele hoger onderwijs na het afleggen van een toelatingsexamen
-

Dit getuigschrift is in Nederlandse termen vergelijkbaar met ten minste het havo-diploma.

NB het betreft een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend

Specialist

-
- 2° cyclus diploma hoger onderwijs (EHEA – Qualifications Framework)
  - biedt in eigen land toegang tot de arbeidsmarkt, de masteropleiding en doorgaans ook tot het promotietraject
  - heeft een nominale studieduur van 4 jaar
-

Dit getuigschrift is in Nederlandse termen vergelijkbaar met de graad van bachelor in het hoger beroepsonderwijs of met 2 jaar wetenschappelijk onderwijs.

NB het betreft een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend

Specialist

-
- 2^e cyclus diploma hoger onderwijs (EHEA – Qualifications Framework)
  - biedt in eigen land toegang tot de arbeidsmarkt, de masteropleiding of tot het promotietraject
  - heeft een nominale studieduur van 5 jaar
-

Dit getuigschrift is in Nederlandse termen vergelijkbaar met de graad van master in het hoger beroepsonderwijs of de graad van bachelor in het wetenschappelijk onderwijs.

NB het betreft een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend

Specialist

-
- 2° cyclus diploma hoger onderwijs (EHEA – Qualifications Framework)
  - biedt in eigen land toegang tot de arbeidsmarkt, de masteropleiding of tot het promotietraject
  - heeft een nominale studieduur van 5½ jaar
-

Dit getuigschrift is in Nederlandse termen ongeveer vergelijkbaar met de graad van master in het wetenschappelijk onderwijs.

NB het betreft een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend

Bakalavr

-
- 1^e cyclus diploma hoger onderwijs (EHEA – Qualifications Framework)
  - biedt in eigen land toegang tot de arbeidsmarkt of tot de masteropleiding
  - heeft een nominale studieduur van 4 jaar
-

Dit getuigschrift is in Nederlandse termen vergelijkbaar met de graad van bachelor in het hoger beroepsonderwijs of ongeveer vergelijkbaar met de graad van bachelor in het wetenschappelijk onderwijs.

NB het betreft een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend

Getuigschrift - Rusland

Magistr

- 2° cyclus diploma hoger onderwijs (EHEA – Qualifications Framework)
  - biedt in eigen land toegang tot het promotietraject
  - heeft een nominale studieduur van 1-2 jaar
-

Dit getuigschrift is in Nederlandse termen vergelijkbaar met de graad van master in het wetenschappelijk onderwijs.

NB het betreft een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend